

УДК 005.3:336.717(477)

Вавдіюк Н.С., д.е.н., професор

Луцький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0001-9100-3722>

n.vavdiuk@lntu.edu.ua

Vavdiuk N., Doctor of Economic Sciences, Professor

Lutsk National Technical University

Корецька Н.І., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0003-1820-5509>

n.koretska@lntu.edu.ua

Koretska N., Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Lutsk National Technical University

Констанкевич І.В., аспірант ОНП «Менеджмент»

Луцький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-8836-4401>

konstankevych_10770990@lutsk-ntu.com.ua

Konstankevych I., Post-graduate Student SP «Management»

Lutsk National Technical University

Отримано: 18.11.2025. Прорецензовано: 18.11.2025. До друку: 20.11.2025.

ESG-МЕНЕДЖМЕНТ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

В статті досліджено теоретичні та прикладні аспекти трансформації банківського кредитування в контексті сталого розвитку та впровадження ESG-підходів. Розглянуто сутність сталих, зелених, соціальних та ESG-орієнтованих кредитних інструментів, а також сучасні підходи до їх трактування у науковій літературі.

Встановлено, що сталість кредитування дедалі частіше отожднюється із зеленими фінансами, хоча охоплює ширший комплекс екологічних, соціальних і управлінських компонентів. Узагальнено класифікацію форм сталого кредитування та подано їх характеристику відповідно до цілей фінансування і ступеня впливу на соціально-економічний розвиток. Виокремлено ключові чинники активізації

сталого кредитування, зокрема екологічні стандарти, цифрові інновації, регуляторні вимоги та інституційні стимули. Аргументовано необхідність посилення ролі банків у фінансуванні Цілей сталого розвитку, удосконалення механізмів зеленого та соціального кредитування, а також впровадження системи управління ESG-ризиками. Запропоновано напрями підвищення ефективності банківської діяльності у сфері сталих фінансів та

конкретні заходи щодо розвитку ESG-банкінгу в Україні в умовах післявоєнного відновлення.

Ключові слова: сталий розвиток, зелене кредитування, соціальне кредитування, ESG-банкінг, сталий банкінг, банківське кредитування, фінансування ЦСП, ESG-ризики.

ESG MANAGEMENT OF BANKING CREDIT IN UKRAINE

The article examines the theoretical and applied aspects of the transformation of bank lending in the context of sustainable development and the implementation of ESG approaches. The essence of sustainable, green, social and ESG-oriented credit instruments is considered, as well as modern approaches to their interpretation in the scientific literature.

It is determined that in 2025, compared to 2023, lending volumes increased by 22%. A positive factor in partially meeting the Sustainable Development Goals in Ukraine was the restoration of lending in the national currency, which contributed to the continuation of the policy of reducing currency risks, strengthening confidence in the banking system and, as a result, increasing financial stability. At the same time, foreign currency remained relatively stable due to the caution of business in conditions of military risks.

Credit resources in 2022-2025 are directed to the real sector of the Ukrainian economy – agriculture, manufacturing, energy and transport – which supports the achievement of the Sustainable Development Goals related to economic growth. The growth in the share of long-term loans in the real estate and energy sectors indicates an increased focus on reconstruction and «green» transformation of the economy. This corresponds to the environmental components of ESG and the Sustainable Development Goals (SDGs) in the field of clean energy and sustainable infrastructure. At the same time, the high share of short-term loans demonstrates instability and high risks in the business environment. Such a structure limits the investment potential of the sectors and complicates the implementation of long-term SDGs. The low level of credit support for education, medicine and culture indicates insufficient attention to the social component of ESG. This may slow down the development of human capital, which is a key factor in sustainable development. Overall, the current lending structure supports economic recovery, but requires a more balanced consideration of social and environmental priorities. It is found that

sustainable lending is increasingly identified with green finance, although it covers a wider range of environmental, social and government components. The classification of forms of sustainable lending is summarized, and their characteristics are presented according to the financing objectives and the degree of impact on socio-economic development. The key factors for activating sustainable lending are identified: environmental standards, digital innovations, regulatory requirements and institutional incentives. The need to strengthen the role of banks in financing the Sustainable Development Goals, improve green and social lending mechanisms, and implement an ESG risk management system is argued. Directions for increasing the efficiency of banking activities in the field of sustainable finance and specific measures for the development of ESG banking in Ukraine in the context of post-war recovery are proposed.

Keywords: sustainable development, green lending, social lending, ESG banking, sustainable banking, bank lending, financing of Sustainable Development Goals, ESG risks.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Процес забезпечення сталого розвитку є однією з ключових цілей світової спільноти, передбачаючи задоволення поточних потреб суспільства щодо економічного зростання, соціального добробуту та екологічної безпеки, не поступаючись потребам майбутніх поколінь. Але цей процес неможливо реалізувати без належного використання джерел фінансування.

Безперечно, сталий розвиток країни забезпечується не лише банківським кредитуванням. Цьому процесу сприяють також національні та міжнародні програми підтримки. Водночас сучасні підходи, пов'язані з концепціями «зелених фінансів» та «зеленого банкінгу», дають підстави вважати, що банківський сектор відіграє важливу роль фінансового посередника, здатного спрямовувати інвестиції у проекти, що відповідають принципам сталого розвитку та сприяють досягненню його цілей.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблематику імплементації стандартів ESG стандартів в кредитному менеджменті ЦСР, досліджували зарубіжні: О.Вебер, Т.Буш, Р.Бауер, М.Орліцький, М.Ціоло та вітчизняні: О.Дзюблюк, Я.Чайковський, Б. Луців, Є.Чайковський, П.Луців, С.Батажок, Л.Аврамчук, О.Попело, А.Тарасенко, О.Творишло, Н.Ільків, О.Богашко, Л.Бондаренко та інші науковці, акцентуючи

увагу на недостатньому рівні впровадження екологічних, соціальних та управлінських стандартів в кредитну політику та фінансово-кредитну діяльність банків.

Цілі статті. Метою статті є систематизація теоретичних підходів та сучасних практик сталого, зеленого й ESG-кредитування,

аналіз тенденцій розвитку банківського фінансування в Україні в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення, а також визначення інструментів активізації кредитної діяльності банків для досягнення Цілей сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Основною метою сталого розвитку є досягнення балансу між економічним зростанням, соціальним добробутом та захистом довкілля. Він також має бути інтегрований у фінансовий розвиток і, як наслідок, банки усвідомлюють зміни у своїх ролях, процесах прийняття рішень та діяльності.

Сталий розвиток – це цілісний підхід до економічного, соціального та екологічного розвитку, метою якого є задоволення потреб сучасного покоління без шкоди для здатності майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Інтегруючи сталий розвиток у фінансовий розвиток, суспільства можуть досягти економічного процвітання, одночасно вирішуючи екологічні та соціальні проблеми. Завдяки своїй діяльності банківські установи та фінансово-кредитні ринки здійснюють домінуючий вплив на економіку, суспільство та сталий розвиток. Вони є посередниками, здатними спрямовувати капітал на різні ринки, регіони, сектори чи проекти, або можуть зосередитися на фінансових деривативах [1].

Фінансування сталого розвитку стосується інтеграції принципів сталого розвитку в операції, стратегії та процеси прийняття рішень банків та фінансових установ. Це включає інтеграцію екологічних, соціальних с управлінських (ESG) факторів у їхню кредитну практику, управління ризиками, інвестиційні рішення та загальні бізнес-моделі [2]. Банківські установи можуть інвестувати капітал у сталі проекти, заохочувати інновації в

зеленому фінансуванні та сприяти відповідальній бізнес-практиці.

Взаємозв'язок банківського кредитування та реального сектору в контексті сталого розвитку подано на рис. 1.

Рис. 1. Взаємозв'язок банківського кредитування та реального сектору відповідно до цілей сталого розвитку

Примітка. Сформовано авторами

Ця циклічна модель демонструє, що банківське кредитування є механізмом забезпечення сталого розвитку, а сталий розвиток – основою для зміцнення фінансово-кредитної системи.

Повномасштабна агресія росії проти України спричинила глибокі людські, економічні та соціальні втрати, які суттєво ускладнюють досягнення ЦСР. Різке скорочення виробничих потужностей, вимушена міграція людського капіталу, зростання безробіття та інфляційний тиск через подорожчання енергоносіїв і продовольства призвели до зниження соціально-економічної стійкості країни.

Так, на початок 2025 року втрати фізичного капіталу від руйнування інфраструктури сягнули 176 млрд. дол. США, при цьому найбільше постраждали житловий сектор, транспорт, енергетика, промисловість, торгівля і освіта. Руйнування 13% житлового фонду

та численних енергетичних об'єктів створило додаткові виклики для відновлення країни [3, с. 22].

В цих умовах процес банківського кредитування відіграє важливу роль у досягненні цілей сталого розвитку України, оскільки забезпечує її фінансову стабільність та економічне зростання, що, в свою чергу, є базисом для її повоєнного відновлення.

Проблемні аспекти у сфері банківського кредитування виникли не із початком воєнних дій, а нагромаджувалися упродовж тривалого періоду часу. Так, такі проблемами як дисбаланс за строками між активами і пасивами банків, недостатній рівень концентрації та розпорошеність банківського капіталу, зростання рівня банківських ризиків, погіршення макро- і мікроекономічних умов ведення бізнесу, зростання проблемної заборгованості, зниження якості кредитних портфелів банків та їхня збиткова діяльність негативно позначилися на можливостях банківської системи щодо кредитування реального сектору [4, с. 10].

Аналіз динаміки наданих кредитів у 2019-червні 2025 рр. (рис. 2) засвідчив, що повномасштабна війна істотно вплинула на кредитну активність банківського сектору.

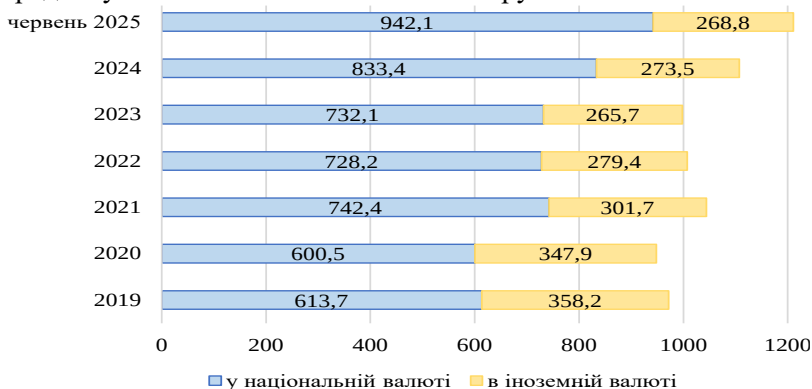

Рис. 2. Динаміка наданих кредитів у національній та іноземній валютах за період 2019-червень 2025 рр., млрд. грн.

Примітка. Сформовано за даними джерела: [5]

Так, у період 2019-2021 рр. спостерігалось поступове зростання загального обсягу кредитування (у 2019 р. – 971,9 млрд. грн., у 2020 р. – 948,4 млрд. грн., у 2021 р. – 1044,1 млрд. грн.) – в цілому на 7,4%. Частка наданих кредитів у національній валюті перевищувала кредити в іноземній валюті, що відповідало політиці НБУ щодо дедоларизації та сприяло стабільності фінансово-кредитній системі України. Така позитивна тенденція дозволяла підтримувати реальний сектор економіки України, створюючи умови для розвитку бізнесу та домогосподарств, а також була позитивним чинником для сталого розвитку країни.

Проте, у 2022 р. в результаті воєнного російського вторгнення в Україну відбулося різке зниження загального обсягу кредитування (1007,6 млрд. грн.), що стримало розвиток бізнесу, інвестицій та інноваційних проєктів. Найбільше зменшилися кредити у національній валюті (на 1,9% у порівнянні з 2021 р.), що свідчило про обережність банківських установ у видачі кредитів через високі ризики неповернення, руйнування виробничих потужностей, скорочення платоспроможного попиту, невизначеність для бізнесу, релокацію суб'єктів господарювання. Загалом протягом 2022 р. фінансування економіки України відбувалося переважно за рахунок державних програм підтримки та міжнародної допомоги.

Але, починаючи з 2023 р., банки та суб'єкти господарювання почали пристосовуватися до умов війни. Так, спостерігалось поступове відновлення процесу кредитування (у 2023 р. – 997,8 млрд. грн., у 2024 р. – 1106,9 млрд. грн., станом на червень 2025 р. – 1210,9 млрд. грн.). А це позитивно вплинуло на сталий розвиток країни (за рахунок: державних і міжнародних кредитно-гарантійних програм; спрямування кредитних ресурсів на відновлення інфраструктури, аграрного сектору, малого та середнього бізнесу). Позитивним чинником для сталого розвитку України стало відновлення кредитування у національній валюті, що сприяло продовженню політики зниження валютних ризиків, посиленню довіри до банківської системи і, як результат, підвищенню фінансової стійкості. При цьому іноземна валюта залишалася у відносно стабільних межах через обережність бізнесу в умовах воєнних ризиків.

Загалом така ситуація свідчить, що банківське кредитування, навіть в умовах воєнних викликів, виступає важливим інструментом підтримки економіки країни і формування передумов для її сталого розвитку.

Під час повномасштабної війни кредитний сектор України був істотно дестабілізований, призвівши до обмеженого й нерівномірного доступу до фінансових ресурсів, особливо для реального сектору економіки (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка кредитів, наданих нефінансовим корпораціям,
за видами економічної діяльності та строками погашення,
станом на кінець червня 2025 р., млрд. грн.

Види економічної діяльності	Усього	у тому числі за строками		
		до 1 року	від 1 року до 5 років	більше 5 років
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	130,1	38,7	82,9	8,6
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	19,5	2,0	15,7	1,8
Переробна промисловість	161,1	60,3	86,7	14,1
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	61,2	20,1	23,1	18,1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	2,1	0,1	1,9	0,06
Будівництво	20,6	10,9	7,8	1,9
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	331,3	225,7	81,4	24,2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	28,3	5,0	16,4	6,9
Тимчасове розміщування й організація харчування	3,9	0,3	0,7	2,8
Інформація та телекомунікації	2,3	0,5	1,4	0,5
Фінансова та страхова діяльність	2,1	0,2	1,1	0,7
Операції з нерухомим майном	52,2	11,7	16,5	23,9
Професійна, наукова та технічна діяльність	8,7	2,4	6,0	0,3

Види економічної діяльності	Усього	у тому числі за строками		
		до 1 року	від 1 року до 5 років	більше 5 років
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	2,0	6,1	3,5	0,4
Освіта	0,4	0,1	0,2	0,01
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	4,4	0,9	2,6	0,9
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,1	0,006	0,1	0
Надання інших видів послуг	0,8	0,01	0,8	0,001
Усього	839,1	385,0	348,8	105,3

Примітка. Сформовано згідно з даними джерела: [5]

Згідно з даними таблиці 1 станом на кінець червня 2025 р., загальний обсяг кредитів наданих нефінансовим корпораціям, за видами економічної діяльності та строками погашення, становив 839,1 млрд. грн., з яких: короткострокові (до 1 року) – 385,0 млрд. грн. (45,9%); середньострокові (1-5 років) – 348,8 млрд. грн. (41,6%) та довгострокові (понад 5 років) – 105,3 млрд. грн. (12,5%).

Найбільший відсоток усіх кредитів (74%) акумульований в 3-х секторах економіки: оптова та роздрібна торгівля, ремонт авто – 331,3 млрд. грн. (39,5%); переробна промисловість – 161,1 млрд. грн. (19,2%) та сільське, лісове та рибне господарство – 130,1 млрд. грн. (15,5%).

Найбільший обсяг короткострокових кредитів надавалися у сферу оптової та роздрібної торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів (225,7 млрд. грн.) та переробну промисловість (60,3 млрд. грн.), що свідчить про високі потреби бізнесу в оборотному капіталі та швидкій ліквідності. Середньострокові кредити домінували у сільському, лісовому та рибному господарстві (82,9 млрд. грн.) і у переробній промисловості (86,7 млрд. грн.) і були орієнтовані на розвиток виробництва, модернізацію та інвестиційні проєкти. Найбільші обсяги довгострокові кредитів були надані нефінансовим корпораціям, що здійснюють операції з нерухомістю (23,9 млрд. грн.)

і постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (18,1 млрд. грн.), оскільки інфраструктурні та будівельні проекти потребують тривалого фінансування.

Щодо галузевих особливостей, то аналіз структури кредитування нефінансових корпорацій за видами економічної діяльності демонструє виражені відмінності:

- у сільському лісовому і рибному господарстві спостерігається домінування середньострокових кредитів, що пояснюється сезонністю аграрного виробництва та потребою у фінансуванні технічного оснащення;

- переробна промисловість характеризується відносно збалансованим розподілом між коротко-, середньо- і довгостроковими позиками, що свідчить про активні процеси модернізації та оновлення виробничих потужностей;

- в енергетичному секторі переважають довгострокові кредити, спрямовані на відновлення та розвиток об'єктів генерації, транспортування й розподілу енергії, значна частина яких була пошкоджена внаслідок війни;

- будівельна галузь орієнтована переважно на короткострокове фінансування, що відображає високі ризики у сфері довгострокових капіталовкладень у період воєнної нестабільності;

- на ринку нерухомості спостерігається найбільша частка довгострокових кредитів, що є характерним для цього виду діяльності;

- у транспортній і логістичній сферах кредити розподілені між середніми та довгими строками, що свідчить про поступові інвестиції у відновлення транспортної інфраструктури та розвиток логістичних ланцюгів;

- освіта; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги; мистецтво, спорт, розваги та відпочинок – отримують надзвичайно низькі обсяги кредитних ресурсів, що свідчить про недостатній рівень банківської підтримки у цих сферах та гальмування процесу досягнення соціальної складової сталого розвитку, вимагаючи посилення державних програм стимулювання та залучення спеціалізованих фінансових інструментів.

Як бачимо, кредити зосереджені переважно у реальному секторі економіки (агро, переробка, енергетика, транспорт), що важливо для економічного відновлення країни. Крім того, позитивним трендом є зростання довгострокових кредитів у нерухомість та енергетику, що прямо пов'язані з відбудовою країни та переходом до «зеленої» економіки. Проте, значні обсяги короткострокового кредитування вказують на нестабільність і високі ризики, що знижує інвестиційний потенціал видів економічної діяльності, а низька кредитна підтримка освіти, медицини і культури може стати гальмом для соціальної складової сталого розвитку країни.

Отже, досягнення ЦСР до 2030 р. вимагає суттєвих фінансових інвестицій у такі сфери, як охорона здоров'я та освіта, охорона навколишнього середовища, інфраструктура та енергетика, сільське, лісове та рибне господарство, а також на дії задія боротьби зі зміною клімату. Ці інвестиції у сталий розвиток повинні мати максимальну ефективність [6, с. 8]:

Основними джерелами фінансування сталого розвитку країни є [7, с. 345]: державні ресурси (бюджети країн, державні інвестиції, міжнародна фінансова допомога); приватні інвестиції (венчурні фонди, інвестиційні компанії, корпоративні ініціативи); міжнародні фінансові інституції (Світовий банк, МВФ, ЄБРР); фінансові інструменти, спрямовані на підтримку екологічних та соціальних проєктів (зелені облігації та соціально відповідальні інвестиції); інноваційні фінансові механізми (краудфандинг, благодійні фонди, програми державного приватного партнерства).

Фінансування використовується дедалі складнішими та креативнішими способами для досягнення ЦСР [8, с. 9-10]:

«змішане» фінансування (поєднання пільгового державного фінансування з непільговим державним або приватним); випуск зелених і блакитних облігацій на внутрішніх та міжнародних ринках капіталу для фінансування екологічно безпечної інфраструктури; кредитування в місцевих валютах та субнаціональним органам влади; гарантійні схеми з метою зменшення/розподілу ризику; схеми фінансування діаспори (підтримка і стимулювання діаспорними громадами проєктів та

бізнесу «вдома»); інвестування з соціальним впливом; практика фінансування проекту або бізнесу шляхом залучення грошових внесків від великої чисельності людей; схеми оплати за результат; контрциклічні кредитні контракти; схеми страхування від погодних умов, стихійних лих, непередбачуваних ситуацій тощо.

Основні підходи до кредитування в контексті сталого розвитку країни подані в табл. 2.

Таблиця 2

Основні підходи до кредитування в контексті сталого розвитку країни

Підхід	Зміст	Форми
Банківське еко-кредитування (зелене кредитування)	Фінансування проєктів із позитивним впливом на довкілля: енергоефективність, відновлювана енергія	– цільові кредити на екологічні проєкти; – зелені іпотечні кредити; – кредити на електротранспорт та інші «зелені» товари; – кредити для малого та середнього бізнесу на впровадження екологічних інновацій
Соціально орієнтоване кредитування	Підтримка МСП, мікропідприємництва, вразливих груп, жіночих та молодіжних ініціатив	– мікрокредитування; – соціальне кредитування; – кредитування соціального підприємництва; – пільгове кредитування для МСП; – гендерно-орієнтоване кредитування; – кредитування молодіжних/стартап-проєктів; – гарантійне кредитування (через фонди); – кооперативне (кредитна кооперація)
ESG-кредитування	Надання кредитів із урахуванням екологічних, соціальних і управлінських критеріїв	– соціальні кредити; – кредити в рамках ESG-стратегій банків; – кредити для сталого розвитку; – ESG-рейтингове кредитування;

Підхід	Зміст	Форми
		– кредитування проєктів циркулярної економіки; – кредити для підприємств із високим рівнем корпоративного управління
Інноваційно-цифрове кредитування	Застосування фінтеху, AI, блокчейну для підтримки сталих проєктів і прозорого фінансування	– онлайн-кредитування; – мобільне кредитування; – автоматизоване скоринг-кредитування; – кредитування через фінтех-платформи (P2P/P2B); – блокчейн-кредитування; – кредитні продукти «в один клік»; – кредитування на основі цифрової ідентифікації; – smart-контракти в кредитуванні

Примітка. Узагальнено згідно з даними джерел: [7; 9-14]

Банківське еко-кредитування є важливим інструментом у формуванні зеленої фінансової архітектури. Воно забезпечує залучення кредитних ресурсів для реалізації проєктів, спрямованих на зменшення негативного впливу економічної діяльності на довкілля, підвищення рівня енергоефективності, розвиток відновлюваної енергетики та впровадження інноваційних екологічних технологій. Цей підхід формує основу для довгострокового зростання і конкурентоспроможності національної економіки через інтеграцію екологічних, соціальних та управлінських критеріїв у банківські та фінансові послуги. Цей

вид кредитування є дієвим інструментом, що поєднує фінансову вигоду для банку та позичальника з позитивними зовнішніми ефектами для суспільства [7, с. 343-344]. Зелений банкінг – це комплексний підхід, який ураховує вплив на навколишнє середовище всіх аспектів банківських операцій, від внутрішнього споживання енергії до зовнішніх фінансових транзакцій. Центральним елементом зеленого банкінгу є надання зелених кредитів на проєкти, що є екологічно чистими або роблять позитивний внесок у

пом'якшення наслідків зміни клімату (проекти з відновлюваної енергетики, зеленого будівництва та ініціативи, що сприяють розвитку циркулярної економіки. Підтримуючи такі проекти, банки можуть стимулювати економічне зростання в галузях, життєво важливих для сталого майбутнього, і відкривати нові прибуткові напрями кредитування [9, с. 57].

Соціально-орієнтоване банківське кредитування відіграє важливу роль у задоволенні соціальних потреб людини, підвищенні рівня життя населення та забезпеченні його соціального захисту. Динамічний розвиток його видів, різноманітність їх форм свідчать про великий інтерес банків як до основного джерела прибутків та про великий попит з боку населення [11, с. 68]. Це напрямок, що змінює свідомість споживачів шляхом використання грошових коштів та

орієнтований не тільки на задоволення гедоністичних нахилів, а й на отримання позитивного соціального ефекту. Трьома його ключовими принципами є: відповідальність, прозорість та стійкий розвиток [12, с. 220].

В останні роки інвестування в ESG набуло значної популярності, оскільки банківські установи адаптують свої стратегії відповідно до цілей сталого розвитку, визнаючи потенційні фінансові переваги впровадження критеріїв ESG, включаючи зменшення ризиків, диверсифікацію портфеля та доступ до можливостей ринків, що розвиваються [13].

ESG-кредитування – це фінансова практика, що враховує ефективність бізнесу в екологічних, соціальних та управлінських аспектів (ESG) під час оцінки заявок на кредит і дозволяє отримати фінансування, демонструючи при цьому свою прихильність до сталих практик і соціальної відповідальності, відповідаючи принципам сталого розвитку. Кредитування ESG стимулює бізнес покращувати загальні показники ESG на вигідних умовах [13]. За даними НБУ, вітчизняні банки тільки розпочинають переймати у своїй роботі ESG-стандарти, проте деякі з них (АТ «ОТП Банк», АТ «Банк Львів», АТ «Укргазбанк», АТ «ПУМБ», АТ «Укрсиббанк», АТ «Райффайзен

Банк», АТ «Ощадбанк» та інші) вже показують певні результати і досить швидко адаптуються до нових вимог ESG-ідеології [14].

Інноваційно-цифрове кредитування – це сучасна форма надання кредитних послуг, що базується на використанні цифрових технологій, фінтех-рішень, автоматизованого аналізу даних, дистанційної ідентифікації клієнтів та електронних каналів взаємодії, з метою підвищення доступності, швидкості та ефективності кредитного процесу. Воно поєднує технології штучного інтелекту, big data, хмарних сервісів, мобільних платформ та відкритого банкінгу, забезпечуючи автоматизовану обробку кредитних заявок, скоринг та дистанційне обслуговування клієнтів у режимі 24/7.

Активно долучаються до надання кредитних послуг клієнтам віртуальні банки. Сьогодні в Україні розвиваються необанки, що працюють за ліцензіями українських банків: NEOBANK (діє на підставі ліцензії «Конкорд Банку», орієнтований на роботу з ФОП і юридичними особами); Monobank (використовує ліцензію «Універсал Банку», що входить до групи ТАС); Sportbank (здійснює діяльність на базі ліцензії «Оксі Банку»); Izibank (працює на підставі ліцензії «ТАС КОМБАНК»); O.Bank (працює за ліцензією «Ідея Банку») [10, с. 112].

Загалом така банківська практика сприяє захисту довкілля, соціальній інтеграції та довгостроковій економічній стабільності, узгоджуючи фінансовий сектор із ширшими цілями сталого розвитку.

Стратегія з розвитку кредитування в Україні [15] сформована задля сприяння забезпеченню фінансовими ресурсами відновлення енергетичної інфраструктури і стимулюванню попиту, спрямованого на підвищення обороноздатності країни, зокрема з боку підприємств оборонно-промислового комплексу, переробної промисловості, сільського господарства та бізнесу на деокупованих і наближених до фронту територіях.

В табл. 3 подано перелік основних державних програм підтримки банківського кредитування, що були запроваджені урядом України для стимулювання доступу до фінансів бізнесу та населення.

Таблиця 3

**Перелік основних державних програм підтримки
банківського кредитування в Україні для стимулювання
доступу до фінансів бізнесу та населення
в період повномасштабного вторгнення**

Назва програми	Зміст	Умови
Доступні кредити 5-7-9%	Зниження вартості кредитів для мікро-, малого і середнього бізнесу, підтримка інвестицій, оборотного капіталу, енергоефективності	ставка: UIRD + 7–11 п.п.; державна компенсація різниці; доступні терміни до 5 років; активно використовуються в умовах війни
Доступний фінансовий лізинг 5-7-9%	Спрощення доступу до фінансового лізингу для бізнесу	ставки: – 12,3% (середні організації); – 13,3% (малі); – 14,3 % (мікроорганізації)
Доступний факторинг	Забезпечення доступу бізнесу до факторингового фінансування	максимум до 150 млн. грн. за договором; ставка – UIRD + 15–17 п.п.
Додай енергії твоєму бізнесу (KfW + ФРП)	Підтримка бізнесу у впровадженні енергоефективних технологій	до 400 тис. €; ставка – UIRD + 5 п.п.; термін до 31.12.2024 р.
Програма підтримки підприємств паливно-енергетики	Стимулювання інвестицій у енергетичні рішення для бізнесу	ліміт до 3,6 млн грн за 1 МВт; ставка – UIRD + 7 п.п.; термін до 31.03.2025 р.
Інвестиційна програма для МСП (KfW + ФРП)	Надання фінансування	до 500 тис. €; ставка – UIRD + 5 п.п.

Назва програми	Зміст	Умови
	проектів у сфері розвитку бізнесу	
Мікрокредитування (ФРП)	Підтримка малих підприємств шляхом мікрофінансування	до 500 тис. €; ринкова ставка; комісія до 1,5%
Кредитна лінія «Агросезон» (держ./ПриватБанк)	Надання сезонного фінансування агропідприємцям	до 7 млн. грн.; ставка 13%, а в зоні високого ризику – лише 3% річних
Енергетична підтримка населення	Забезпечення доступу до чистих джерел енергії через кредити для домогосподарств	безвідсотковий кредит до 480 тис. грн. на сонячні панелі (до 30 кВт) та системи зберігання енергії

Примітка. Узагальнено згідно з даними джерел: [17-18]

Висновки. Таким чином, розвиток системи кредитування є не лише економічним важелем, а й критично важливим компонентом політики сталого розвитку України в умовах сучасних викликів і перспектив повоєнного відновлення. Розширення доступу до кредитних ресурсів має стати рушієм створення нових робочих місць, залучення інвестицій і повернення українців з-за кордону. Ефективна стратегія кредитування, зорієнтована на довгостроковий сталий розвиток, підвищить фінансову стійкість країни та її здатність реалізувати національні і євроінтеграційні пріоритети.

Список бібліографічного опису

1. Weber O. (2014). The financial sector's impact on sustainable development. *Sustainable Finance & Investment*, 4(1), 1-8. URL: <https://doi.org/10.1080/20430795.2014.887345>
2. Busch, T., Bauer, R. & Orlitzky, M. (2016). Sustainable Development and Financial Markets: Old Paths and New Avenues. *Business & Society*, 55, 303-329. URL: <https://doi.org/10.1177/00076503155707>
3. World Bank, Government of Ukraine, European Union, & United Nations. (2025). *Ukraine – Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022–December 2024* (202 p.). URL: <https://doi.org/10.1177/00076503155707>

- 4.Дзюблук, О.В. (2023). Проблеми активізації банківського кредитування реального сектору економіки в умовах воєнного стану. Вісник економіки, №13(3). С. 8-25. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.008>
- 5.Офіційний веб-сайт Національного банку України. Статистика. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial / 3.3-Loans.xlsx>
- 6.Аналіз джерел та інструментів залучення фінансових ресурсів для фінансування Цілей сталого розвитку в Україні Київ: ТОВ «Ернст енд Янг». 2022. 83 с. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>
- 7.Батажок, С., Аврамчук, Л. (2025). Банківське еко-кредитування як інструмент фінансування сталого розвитку. Modeling the development of the economic systems, №1. С. 343-348. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-44>
- 8.UNDP (2018). Financing the 2030 Agenda: An Introductory Guidebook for UNDP Country Offices, January. 121 p. URL: [financing_the_2030_agenda_co_guidebook.pdf](https://www.undp.org/publications/financing-the-2030-agenda-co-guidebook)
- 9.Чайковський, Я., Луців, Б., Дзюблук, О., Чайковський, С., Луців, П. (2025). Банківське зелене кредитування як ключовий інструмент екологічної модернізації економіки. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: зб. наук. пр. Том2 (61). С. 54-72. URL: <https://doi.org/10.55643/fcартп.2.61.2025.4651>
10. Попело, О.В., Тарасенко, А.В. (2023). Розвиток цифрових інновацій на ринку кредитних послуг України. БІЗНЕСІНФОРМ, №3. С. 108-114. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-108-114>
11. Льків, Н.В., Творидло, О.І. (2022). Аналіз ринку банківського соціального кредитування в Україні. SCIENTIFIC COLLECTION «INTERCONF», №20(105). С. 67-84. URL: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.04.2022.007>
12. Богашко, О.Лі. (2018). Соціальний банкінг як перспективний напрям підвищення ефективності функціонування комерційних банків. Матеріали Інтернет-конференції «Розвиток фінансових відносин суб'єктів господарювання в умовах динамічного зовнішнього середовища». Житомир: ЖДТУ. С. 219-221.
13. Ziolo, M. (2021). Business models of banks toward sustainability and ESG risk. In Sustainability in bank and corporate business models: The link between ESG risk assessment and corporate sustainability (pp. 185-209). Cham: Springer International Publishing.
14. Sehoon, K., Nitish, K., Jongsub, L. Junho, Oh. (2023). ESG Lending. Financial Economics, 173. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2025.104150>
15. Бондаренко, Л.П. (2025). ESG-банківництво в Україні та світі: виклики та новітні тренди. Економка та суспільство. №72. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-15>
16. Стратегія з розвитку кредитування. URL: <https://bank.gov.ua/ua/>
17. Програми кредитування для бізнесу. URL: <https://zrda.org/finansuvannia/>

19. Офіційний сайт КМУ. URL: https://www.kmu.gov.ua/en/news/uriadovi-prohamy-pidtrymky-banky-skhvalyly-58-mlrd-hm-pilhovyykh-kredytiv-spozhyvacham-dlia-posylennia-enerhonzalezhnosti?utm_source=chatgpt.com

References

1. Weber O. (2014). The financial sector's impact on sustainable development. Sustainable Finance & Investment, 4(1), 1-8. URL: <https://doi.org/10.1080/20430795.2014.887345>

2. Busch, T., Bauer, R. & Orlitzky, M. (2016). Sustainable Development and Financial Markets: Old Paths and New Avenues. Business & Society, 55, 303-329. URL: <https://doi.org/10.1177/00076503155707>

3. World Bank, Government of Ukraine, European Union, & United Nations. (2025). Ukraine – Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022–December 2024 (202 p.). URL: <https://doi.org/10.1177/00076503155707>

4. Dzyublyuk, O.V. (2023). Problems of activating bank lending to the real sector of the economy under martial law. Bulletin of Economics, No.13(3). Pp. 8-25. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.008>

5. Official website of the National Bank of Ukraine. Statistics. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/3.3-Loans.xlsx>

6. Analysis of sources and instruments for attracting financial resources to finance Sustainable Development Goals in Ukraine Kyiv: Ernst & Young LLC. 2022. 83 p. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>

7. Batazhok, S., Avramchuk, L. (2025). Bank eco-lending as a tool for financing sustainable development. Modeling the development of economic systems, No.1. Pp. 343-348. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-44>

8. UNDP (2018). Financing the 2030 Agenda: An Introductory Guidebook for UNDP Country Offices, January. 121 p. URL: [financing_the_2030_agenda_co_guidebook.pdf](https://www.undp.org/publications/financing-the-2030-agenda-co-guidebook.pdf)

9. Tchaikovsky, Y., Lutsi, B., Dzyublyuk, O., Tchaikovsky, E., Lutsi, P. (2025). Green banking as a key instrument for the ecological modernisation of the economy. Financial and credit activities: problems of theory and practice: collection of scientific works, 2 (61). Pp. 54-72. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.2.61.2025.4651>

10. Popelo, O.V., Tarasenko, A.V. (2023). Development of digital innovations in the Ukrainian credit services market. BUSINESSINFORM, 3. Pp. 108-114. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-108-114>

11. Ilkiv, N.V., Tvoridlo, O.I. (2022). Analysis of the market for social lending in Ukraine. SCIENTIFIC COLLECTION 'INTERCONF', 20(105). Pp. 67-84. URL: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.04.2022.007>

12. Bogashko, O.L. (2018). Social banking as a promising direction for improving the efficiency of commercial banks. Materials from the online conference «Development of financial relations between economic entities in a dynamic external environment». Zhytomyr: Zhytomyr State Technological University. pp. 219-221.

13. Ziolo, M. (2021). Business models of banks toward sustainability and ESG risk. In Sustainability in bank and corporate business models: The link between ESG risk assessment and corporate sustainability (pp. 185-209). Cham: Springer International Publishing.

14. Sehoon, K., Nitish, K., Jongsub, L. Junho, Oh. (2023). ESG Lending. Financial Economics, 173. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2025.104150>

15. Bondarenko, L.P. (2025). ESG banking in Ukraine and worldwide: challenges and latest trends. Economy and Society. 72. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-15>

16. Strategy for developing lending. URL: <https://bank.gov.ua/ua/>

17. Business lending programmes. URL: <https://zrda.org/finansuvannia/>

18. Official website of the Cabinet of Ministers of Ukraine. URL: https://www.kmu.gov.ua/en/news/uriadovi-prohramy-pidtrymky-banky-skhvalyly-58-mlrd-hrn-pilhovyykh-kredytiv-spozhyvacham-dlia-posylennia-enerhonezalezhnosti?utm_source=chatgpt.com